

Összefoglaló (rövid változat)

A 2014-2020-as *Technikai Segítségnyújtási Operatív Program Értékelési Tervének Végrehajtása* című projekt céljai: (i) a megalapozott irányítás elősegítése és a tényeken alapuló döntéshozatal megerősítése programszinten, (ii) a finanszírozás hatékonyságáról és hatásáról az Európai Bizottság felé történő jelentéstétel megerősítése, (iii) az Európai Strukturális és Beruházási Alapok értékelési kultúrájának megerősítése, valamint a finanszírozott beavatkozásokra és azok hatásaira vonatkozó információk szintjének növelése.

Az összefoglaló tartalmazza a 2014-2020-as időszakra (2020. december 31-ig) vonatkozó Technikai Segítségnyújtási Operatív Program eredményeire és hatásaira vonatkozó főbb következtetéseket a következők tekintetében:

- Az Európai Strukturális és Beruházási Alapok kedvezményezettjei kapacitásainak megerősítése általában, valamint a Technikai Segítségnyújtási, a Nagyszabású infrastrukturális és a Versenyképességi Operatív Programok kedvezményezettjei kapacitásainak megerősítése az érett projektek előkészítése és végrehajtása terén;
- A Strukturális és Beruházási Alapokkal kapcsolatos információk terjesztése általában, valamint a Technikai Segítségnyújtási, a Nagyszabású infrastrukturális és a Versenyképességi Operatív Programokkal kapcsolatos információk terjesztése.

Ezeket a kérdéseket a projekt második Értékelő Jelentésében elemezték:

- A finanszírozott beavatkozások hatékonysága (azaz milyen mértékben valósultak meg a program célkitűzései a pénzügyi végrehajtás és a meghatározott mutatók teljesítése tekintetében);
- A vizsgált időszak alatt a kedvezményezettek projekt-előkészítési és -végrehajtási képessége, azaz a nyilvánosság európai alapokról való tájékozottságának szintje milyen mértékben nőtt;
- A Technikai Segítségnyújtási Operatív Program keretében nyújtott finanszírozás milyen mértékben járult hozzá a kedvezményezettek kapacitásainak növeléséhez és a vissza nem térítendő pénzeszközökkel kapcsolatos információk terjesztéséhez;
- A beavatkozások nem szándékolt pozitív vagy negatív hatásainak előfordulása, a hatások fenntarthatósága, valamint a program végrehajtását és hatásait befolyásoló belső és külső tényezők.

Az alkalmazott módszertani megközelítés a minőségi és mennyiségi értékelési módszereket kombinálta. A kapott információkat további adatgyűjtési módszerek alkalmazásával ellenőrizték, beleértve a program keretében finanszírozott projektvezetőkkel és a képzési tevékenységek résztvevőivel, valamint az Európai Strukturális és Beruházási Alapok kedvezményezettjeivel folytatott konzultációt. A megállapításokat és következtetéseket a programban érdekelt felekkel célcsoportok keretében folytatott konzultációval hitelesítették.

A levont következtetések figyelembe vették az elemzés elvégzésének **korlátait**. A program hatásának értékelésében a fő kihívást a finanszírozott beavatkozások végrehajtásának korlátozott szintje jelentette. Általában az ilyen összetett beavatkozások tervezett hatásai megfigyelhetők, és a projektek reprezentatív mintája után megbízható értékelésre alkalmasak. A 2014-2020 közötti időszakban a program keretében finanszírozott összes projekt mintegy 40%-a (azaz 126 projektből 50) befejeződött. Ezért a várt hatás elérésének valószínűségét az alapdátumig elért eredmények alapján becsülték meg. E tekintetben valamennyi érdekelt féllel konzultáltak. Azokban az esetekben, amikor a konzultációkon való részvétel korlátozott volt, az elemzést más adatgyűjtési és értékelési módszerekkel egészítették ki. Végül, de nem utolsósorban, a Covid-19 világjárvány következtében elfogadott korlátozások befolyásolták a finanszírozott projektek egyes tevékenységeinek előrehaladását, és így azok hatásbecsléseit is.

A beavatkozások hatékonysága

A 2014-2020-as időszakra vonatkozó Technikai Segítségnyújtási Operatív Program által finanszírozott beavatkozások hatékonyságát tekintve a pénzügyi és fizikai előrelépés korlátozott. A pénzügyi végrehajtás korlátozott szintje a projektek végrehajtási szakaszának következménye. Ugyanakkor, bár a

UNIUNEA EUROPEANĂ

program szintjén kitézött indikátorcélokat részben sikerült elérni vagy túllépni, fennáll annak a kockázata, hogy a program végrehajtásának végére, 2023-ra nem érik el a projektszintű célokat. Ezt a kockázatot nem lehet pontosan számszerűsíteni, mivel nem határoztak meg időközi mutató célokat.

A kedvezményezettek projektelőkészítési és -végrehajtási kapacitásának, valamint az Európai Strukturális és Beruházási Alapokkal kapcsolatos információk terjesztésének alakulása a 2014-2020 közötti időszakban.

A vizsgált időszakban a kedvezményezettek kapacitása az Európai Strukturális és Beruházási Alapok által finanszírozott projektek előkészítésére és végrehajtására megnőtt. Nőtt a kapacitás mind a stratégiai hatású, minőségi javaslatok elkészítésére, mind a szerződéses projektek hatékony végrehajtására, bár ez utóbbi esetben az elemzés azt mutatja, hogy az előrehaladás nem volt optimális. A strukturális és beruházási alapok nyújtotta lehetőségekkel és azok hatásával kapcsolatos tájékoztatás és a polgárok tudatossága szintén nőtt 2020 végére 2014-hez képest. A nem visszatérítendő alapokkal kapcsolatos partnerségi kultúra kialakulását azonban nem lehetett átfogóan értékelni a korlátozott nyomon követés és az ezt az előrehaladást befolyásoló különböző háttértényezők miatt.

A Technikai Segítségnyújtási Operatív Program (2014-2020) hozzájárulása a kedvezményezettek kapacitásainak és a vissza nem térítendő pénzeszközökkel kapcsolatos tudatosságának növeléséhez

A 2014-2020-as időszakra vonatkozó Technikai Segítségnyújtási Operatív Program nagymértékben hozzájárult a projektvégrehajtás hatékonyságának növeléséhez, valamint a stratégiai hatású, minőségi javaslatok azonosítására és előkészítésére irányuló kapacitás növeléséhez. Nem lehet azonban pontosan számszerűsíteni, hogy a projektek minőségének és stratégiai hatásának növekedése milyen mértékben köszönhető a programnak, de vannak erre utaló jelek. Ugyanakkor a program nem járult hozzá az EU által finanszírozott projekteknek a nyilvánosság figyelmének felkeltéséhez, mivel a tájékoztatási és terjesztési intézkedések végrehajtása terén továbbra is fennálltak intézményi szűk keresztmetszetek. A bizonyítékok azonban azt mutatják, hogy mérsékelten hozzájárul az Európai Strukturális és Beruházási Alapok partnerségi keretének megerősítéséhez.

Nem szándékolt hatások és a program hatásának fenntarthatósága

A program végrehajtásának korlátozott szakaszában még korai lenne értékelni mind a nem szándékolt hatásokat, mind a finanszírozott beavatkozások hatásának fenntarthatóságát. Megfigyelhető azonban, hogy mind a nem szándékolt hatásokat, mind a hatás fenntarthatóságát jelentősen befolyásolja a finanszírozott beavatkozások típusa. A képzési tevékenységek például általában erősítik az intézményen belüli és intézményközi kommunikációt és együttműködést, és hatásuk mindaddig fenntartható, amíg a képzett személyek konkrét tevékenységei nem változnak. A fő újdonság a Covid-19 világjárvány, amely pozitív (pl. a digitális kommunikációs és információs eszközök fokozott használata) és negatív (pl. a gyenge digitális készségek vagy az online környezethez nem megfelelően igazított tevékenységek miatt megnövekedett elégedetlenség) tovagyűrűző hatásokat egyaránt kiváltott. Ugyanakkor ez korlátozta egyes beavatkozások hatásainak fenntarthatóságát.

A beavatkozásokat pozitívan vagy negatívan befolyásoló tényezők

A Covid-19 világjárvány szintén a fő tényező, amely befolyásolta a tervezett tevékenységek végrehajtását és a várható hatást az elmúlt időszakban. Tanulmányi látogatásokat, tájékoztató rendezvényeket vagy képzéseket már nem lehetett szervezni, legalábbis nem az eredetileg tervezett formában. Másrészt az intézményi instabilitás vagy a status quo néhány esetben negatívan befolyásolta a projekt végrehajtását. Az Európai Strukturális és Beruházási Alapokkal kapcsolatos információk terjesztésének fokozására vonatkozó új stratégiai elképzelés kidolgozása sem volt egyértelmű, és az érdekelt felek bevonása is alacsony volt.

Jó gyakorlat

A finanszírozott beavatkozások végrehajtása során azonban több jó gyakorlatra is találtak példát: (i) a meghatározott területeken végrehajtott beavatkozásokra vonatkozó stratégiai elképzelésekkel rendelkező egységes szakértői csoportok létrehozása, (ii) a teljesítmények minőségének ellenőrzése az érintett

UNIUNEA EUROPEANĂ

területek érintett intézményei által, (iii) a beavatkozások célcsoportjai igényeinek rendszeres elemzése, (iv) az Európai Strukturális és Beruházási Alapok kedvezményezettjei számára horizontális beavatkozások végrehajtása, amelyeket az egyes operatív programokhoz kapcsolódó egyedi beavatkozások egészítenek ki.

Ajánlások

A Technikai Segítségnyújtási Operatív Program tehát hozzájárult a kedvezményezettek kapacitásainak megerősítéséhez az Európai Strukturális és Beruházási Alapok által finanszírozott projektek előkészítése és végrehajtása terén, de hatása meglehetősen korlátozott volt az európai alapok átláthatóságának és hitelességének biztosítása, valamint a Kohéziós Politika szerepe tekintetében. A 2014-2020-as időszakban és a következő programozási időszakban e hozzájárulás optimalizálására vonatkozó fő ajánlások a következőkre vonatkoznak:

- Közbenső célok bevezetése a projektek nyomon követésére, valamint olyan projektek azonosítása, amelyek különösen a magán- és kormányzati szektorban lévő kedvezményezetteket célozzák meg;
- Képzési igényelemzések elvégzése, különös tekintettel arra, hogy a hatás optimalizálása érdekében milyen gyakorisággal kell képzéseket tartani;
- Az Európai Strukturális és Beruházási Alapokra vonatkozó stratégiai kommunikációs elképzelés újrafogalmazása és az ezt a stratégiai elképzelést megvalósító Nemzeti Információs Központ projekt újratervezése.